Ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö, Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE

NEUVOSTORAPORTTI YM2021-00063

HAKA Mattila Mervi(YM), Nissinen Jouni(YM), Mäkinen Kirsi(MMM), Perälä Paula(UM), Dahlman Katarina(UM)

23.03.2021

Asia
Ympäristöministereiden videokokous

Kokous
Ympäristöministereiden epävirallinen videokokous 18.03.2021

Ympäristöministereiden videkokouksessa keskusteltiin komission tiedonannosta ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. EVP Timmermans korosti sopeutumistyön tärkeyttä ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalla ja esitteli lyhyesti uuden strategian painopisteet. Jäsenmaat kiittelivät tiedonantoa ja erityisesti sen laaja-alaisuutta.

Ministerit kävivät näkemysten vaihdon eurooppalaisesta ohjausjaksosta ja sen yhteydestä RRF:ään. RRF:ää pidettiin tärkeänä sysäyksenä vihreälle siirtymälle, mutta ei yksin riittävänä. DNSH-periaate on tärkeä väline arvioida investointeja. Ohjausjakson on tulevaisuudessakin johdettava kestävään siirtymään.

Akkuasetuksesta käytiin periaatekeskustelu. Monet jäsenmaat kiittivät komissiota kunnianhimoisesta asetusehdotuksesta. Uudet tulokulmat kuten hiilijalanjäljen huomioiminen, due diligence ja digitaalinen tuotepassi toivotettiin myös tervetulleeksi. Osa jäsenmaista toivoi asetukseen laajempaa soveltamisalaa, kevyille sähköajoneuvoille parempaa keräystasoa ja kestävyystavoitteita. Moni kuitenkin totesi lisäanalyysien ja jatkotyön tarpeen asetusehdotuksen yksityiskohtien osalta.

Muissa asioissa puheenjohtaja tiedotti 8. ympäristöohjelmasta, eurooppalaisesta ilmastolaista, kemikaalipäätelmistä sekä UNEA5:sta. Komissio tiedotti metsästrategian valmistelusta.

Tiedonanto "Ilmastokestävä Eurooppa – uusi EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi”
Näkemysten vaihto

Komissio julkisti tiedonannon uudesta EU:n strategiasta ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi 24.2.2021. Strategiasta käytävää keskustelua varten puheenjohtajamaa oli esittänyt ministereille kaksi

kysymystä: 1) mitkä elementit EU:n uudessa ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiassa ovat kaikkein merkityksellisimpiä maassasi, jotta voidaan edistyä sopeutumisen toimeenpanossa ja sopeutumiskyvyn vahvistamisessa, ja mitkä edistävät myös EU tason tukea paikallistason toimille? sekä 2) mitkä EU:n uuteen ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiaan sisällytetyt yksityiskohdat (esim. kansainvälinen painotus, rahoitukselliset ja taloudelliset näkökulmat) olisivat hyödyllisimpiä EU-tason myönteiseksi kehitykseksi kohti ilmastokestävää yhteiskuntaa? Kysymysten ohella puheenjohtajamaa oli laatinut kokousta varten tausta-asiakirjan (WK 3146/21).

Alustuksena keskusteluun EVP Timmermans korosti sopeutumistyön tärkeyttä ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalla ja esitteli lyhyesti uuden strategian painopisteet. Ilmastokriisissä ei ole kyse tulevaisuuskuvasta vaan sen vaikutukset ovat läsnä jo nykyhetkessä, joten tarvitaan älykkäämpää, systemaattisempaa ja nopeampaa sopeutumista Euroopassa ja lisäksi uusia avauksia ja tukea kansainvälisen ilmastokestävyyden parantamiseen. Timmermans kiitti jäsenmaiden tuesta strategian valmistelussa ja painotti jäsenmaiden keskeistä roolia strategian toimeenpanossa.

Keskustelussa kaikki jäsenmaat käyttivät puheenvuoron. Uusi strategia toivotettiin poikkeuksetta tervetulleeksi kiitosten kera. Strategian laaja-alaisuus koettiin puheenvuoroissa tärkeäksi ja synergioita muiden vihreän kehityksen ohjelman aloitteiden (mm. Pellolta pöytään –strategia, biodiversiteettistrategia, metsästrategia) kanssa korostettiin lukuisissa puheenvuoroissa. Lisäksi maiden puheenvuoroissa painotettiin tietopohjan parantamista ja riskiarviointien kehittämistä, luontopohjaisten sopeutumisratkaisujen (nature based solutions, NBS) ja ilmasto-biodiversiteetti nexuksen merkitystä. Sopeutumisen alueellista ja paikallista luonnetta nostettiin esiin lukuisissa puheenvuoroissa (ml. FI) ja näiden tasojen todettiin olevan konkreettisten sopeutumistoimien ytimessä.

Puheenvuoroissa todettiin sopeutumisen ulottuvan laajasti ja poikkileikkaavasti yhteiskunnan eri sektoreille. Osa maista nosti lisäksi esille joitakin kansallisia prioriteetteja kuten metsät (CZ, ES, LU), maatalous (ES, RO), vesivarat ja tulva- sekä kuivuusriskeihin varautuminen (DE, ES, LU, MT, PL, RO, SI), kaupunkiympäristöt (EE, MT, PL), infrastruktuuri (DK, ES, LT, SI), ja terveys (LV, MT). Muutamat maat korostivat ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen synergioita (AT, HU, IE, SE), joskin näiden ilmastotyön osa-alueiden välillä tunnistettiin myös kilpailevia asetelmia erityisesti rahoituksen kohdentamiseen liittyen (LT, NL).

EU:n rahoitusta jäsenmaille sekä paikallistason sopeutumisen tukemiseen (ml. luontopohjaisten ratkaisujen toimeenpanemiseksi) eri instrumenttien avulla kiitettiin useissa puheenvuoroissa (BE, BU, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, HR, SL). Myös kannusteita yksityisen rahoituksen valjastamiseksi sopeutumisen edistämiseen (ml. kestävän rahoituksen taksonomian hyödyntäminen) nostettiin esiin joissakin puheenvuoroissa (BE, NL, GR, LU).

Strategiaan uutena ulottuvuutena sisällytettyä kansainvälisen ilmastokestävyyden edistämistä kiiteltiin laajasti (ml. FI). Strategian uusista elementeistä maat kiittivät erityisesti myös sopeutumisen kytkemistä julkisen talouden suunnitteluun (CZ, HU, IE, LT, MT, PL, RO, SL). Lisäksi vakuutussektoriin liittyvien toimien vahvistamista pidettiin tärkeänä useissa puheenvuoroissa (BE, ES, HU, MT, PL, RO).

Osa maista (CZ, ES, HU, IE) piti hyvänä komission aikomusta sopeutumisen indikaattoreiden, seurannan ja arvioinnin kehittämiseksi. Harmonisoitujen indikaattorien ja tiedonkeruun näkökulmiin liittyen korostettiin myös tehokkuuden ja turhan hallinnollisen taakan minimoinnin tärkeyttä (BU, CZ). Muutamat maat (BE, DE, SK) peräänkuuluttivat komissiolta myös tarkempaa suunnitelmaa ja aikataulua strategian toimeenpanosta.

Keskustelun lopuksi EVP Timmermans totesi strategian tavoitteiden ja toimien nauttivan laajaa tukea jäsenmaiden keskuudessa ja kiitti jäsenmaita valmiudesta yhteistyöhön strategian toimeenpanossa. Puheenjohtaja päätti keskustelun korostamalla strategian toimeenpanon tärkeyttä jäsenmaissa, EU-rahoituksen hyödyntämistä (erityisesti koheesio- ja aluekehitysrahoitus) sekä kansainvälisen toiminnan tärkeyttä osana matkaa kohti Glasgow'n COP26-ilmastoneuvotteluja.

Eurooppalainen ohjausjakso ja elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rooli
Näkemysten vaihto

Puheenjohtaja taustoitti keskustelua. Vuotuinen kestävän kasvun strategia (ASGS) 2021 käynnisti uuden syklin eurooppalaisessa ohjausjaksossa, jossa tilapäinen elementti on pandemiasta elpyminen. Vähintään 37 % investoinneista on osoitettu ilmastotoimiin ja kaikkien investointien tulee kunnioittaa ei-merkittävää-haittaa –periaatetta (*do no significant harm*, DNSH). Pandemia on aiheuttanut valtavan taloudellisen kriisin, ja RRF on tarkoitettu tilapäiseksi avuksi siitä elpymiseen. On kuitenkin tärkeää, että ohjausjakso tulevaisuudessakin johtaa kestävään siirtymään. Elpymis- ja palautumistukivälineellä RRF:llä on merkittävä rooli Euroopan elpymisessä ja se edistää myös vihreää ja digitaalista siirtymää.

EVP Timmermans: Meillä on käsissämme ennennäkemätön yhdistelmä kriisejä – covid19-pandemia, ilmasto, ympäristö. Käytettävissämme olevien välineiden on autettava pois kriisistä niin, että olemme sen jälkeen vahvempia. Ensiksi on tarkasteltava ohjausjaksoa ja sen yhteyttä RRF:ään. Ohjausjaksosta tulee erittäin tärkeä. Komissio on pyytänyt jäsenmaita huomioimaan elpymissuunnitelmissaan ohjausjakson maakohtaiset suositukset. Komission suurin pelko on, että investoinneissa toistetaan edellisessä kriisissä tehdyt virheet eli investoidaan vanhaan teknologiaan ja menneisyyden ratkaisujen säilyttämiseen. Tätä ei saa toistaa. On tehtävä uudistuksia ja investoitava kestävään siirtymään. RRF:ssä 37 % investoinneista on oltava ilmastoon liittyviä, mikä on vahva signaali nopeaan vihreään siirtymään. Komissio ei hyväksy elpymissuunnitelmia, jotka eivät ole tämän mukaisia. Komission jo näkemät suunnitelmaluonnokset eivät vielä ole sen mukaisia, vaikka jäsenmaissa onkin siihen suuri halu ja tästä käydään paljon keskustelua. Ohjausjakson tulevaisuutta on vielä aikaista arvioida, mutta on selvää, että menneeseen ei voida palata.

Ministereiden keskustelu käytiin puheenjohtajan kysymysten pohjalta. Pj oli kysynyt, onko RRF riittävä turvaamaan vihreä siirtymä, minkä periaatteiden tulisi ohjata siirtymää ja miten edistettäisiin ohjausjakson rakenteellista viherryttämistä.

Jäsenmaat pitivät RRF:ää erittäin tärkeänä vihreälle siirtymälle, mutta kuitenkin vasta alkuna ja ennen kaikkea lyhyen ajan elpymisvälineenä. Investointien tulee ohjata vihreään siirtymään. Elpymistoimet edistävät kasvua ja auttavat siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Jäsenmaat pitivät hyvänä kansallisten elpymissuunnitelmien ja uudistusohjelmien välistä yhteyttä. Tuettiin sitä, että ohjausjaksolla on suurempi rooli RRF:n koordinoinnissa. Jotta RRF:n tavoitteet toteutuvat, tulee suunnitelmien olla synergiassa muiden rahastojen sekä kansallisten budjettien kanssa (mm. RO, HU, SI). Investointisuunnitelmien tulee ottaa huomioon pitkän ajan trendit teknologian pitkän ajan kehitys (EE).

Useat maat toivat esille synergian tarpeen kaiken MFF-rahoituksen kanssa. IE mukaan RRF:n toimeenpanon rinnalla täytyy merkittävästi uudistaa myös CAPia. IE katsoi, ettei mitään todellista muutosta kuitenkaan vielä ole näkyvissä EU:n maataloudessa, vaan CAPissa puhutaan edelleen vain tehokkuudesta ja intensiteetistä.

Yksityisen rahan liikkeelle saantia julkisten varojen rinnalla pidettiin erittäin tärkeänä. Yksityisellä rahalla on merkittävä rooli siirtymässä.

DNSH-periaatetta pidettiin erittäin tärkeänä välineenä turvamaan investointien kestävyys.

Muutamat kiittivät pj-maa Portugalia sosiaalisten aspektien painottamisesta.

Jotkut maat toivat esille kansalliset tarpeet kaasuinvestoinneille mm. välivaiheen investointina (mm. CZ, BG, PL). Kaasuntuotannon parantaminen ja siinä hiilen vähentäminen on tarpeen tunnistaa elpymissuunnitelmissa. Kaasulaitokset ovat merkittävä osa BG:n elpymissuunnitelmaa.
IE taas totesi, että EU:na on annettava signaali, että emme enää investoi fossiilisiin polttoaineisiin, mikä antaisi myös vahvan signaalin finanssisektorille siitä, mihin suuntaan investointien halutaan menevän.

Muutama jäsenmaa korosti, että RRF:ssä tulee kunnioittaa alueellista näkökohtia ja käytettävissä olevia teknologioita. CZ totesi komissio käyttävän suunnitelmien kriteereinä taksonomia-asetuksen delegoitua säädöstä, vaikka RRF-asetuksessa todetaan, että DNHS-periaatteen soveltamisessa taksonomia-asetus jätetään ulkopuolelle. CZ mukaan komissio kuitenkin tulkitsee DNSH-periaatetta tiukemmin kuin itse taksonomia-asetus. Komission vaatimukset voivat estää RRF:n käyttämisen nopeana työkaluna selvitä kriisistä.

Hallinnollisesta taakasta DNSH-periaatteen huomioimista elpymissuunnitelmissa varoittivat muutamat jäsenmaat. RO oli huolissaan DNSH-periaatteesta annetusta ohjeistuksesta, jota pitävät monimutkaisena ja joka ei ota huomioon kansallisia olosuhteita. SE piti tervetulleina komission ohjeistusta soveltaa DNHS-periaatetta.

PL totesi, että RRF on avaintyökalu toimeenpanna energiasäädöksiä, ml. ilmanlaadun parantaminen. Pelkästään vanhojen hiilikattiloihin uudistamiseen voisivat käyttää kaikki RRF-rahat. Oikeudenmukainen siirtymä on prioriteetti ja ovat tyytyväisiä komission suunnitelmiin taata yhteneväisyys RRF:n ja alueellisten oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmien välillä. Tärkeää, että DNSH otetaan kaikkialla huomioon ja että myös turvataan siirtymä kaikkialla, eri sektoreilla ja eri maissa. Infran tulee olla mukautuvaa ja siirtymän välivaiheen teknologiat (esim. kaasu) tulisi sallia.

Jäsenmaat pitivät tärkeänä jatkaa ohjausjakson viherryttämistä. LU mukaan nyt voidaan ensimmäistä kertaa puhua todellisesta ohjausjakson viherryttämisestä. MFF:n ja sen elementtien viherryttäminen ovat välttämättömiä vihreässä siirtymässä (DK). Useat maat (mm. DK, LU, LV, SE) toivoivat SDG:den huomioimista jatkossa paremmin, mikä edesauttaisi ohjausjakson rakenteellista viherryttämistä. SE mukaan ohjausjakso integroi konkreettisesti myös Green Dealin tavoitteet.
NL katsoi, että ohjausjakson fokus pitäisi jatkossa pysyä makrotaloudessa ja uudistusten toimeenpanon seurannassa. NL pitäisi tärkeänä, että SDG:den integrointi ohjausjaksoon pidetään erillään maakohtaisista suosituksista.

Oikeudenmukaisuutta ja solidaarisuutta maiden välillä korostettiin (mm. EL, GR, IT, RO, HU, LV). Tuotiin esille maakohtaisten erityispiirteiden huomioiminen elpymissuunnitelmien hyväksymisessä (mm. SI, HR). Elpyminen täytyy tehdä niin, että ketään ei jätetä ja heikoimmassa olevat otetaan huomioon. Tämä tarkoittaa myös energiaköyhyyden huomioimista. Myös EU:n teollisuuden kilpailukyky on otettava huomioon (HR).

Suomi kertoi puheenvuorossaan, että Suomi käyttää RRF:stä vähintään 50% ilmastoon ja vihreään siirtymään. RRF on tärkeä alku, mutta tarvitaan pidemmän ajan sitoutumista. DNSH ja ”climate tracking” olisi juurrutettava laajemminkin MFF:ään. Tämän päivän investoinnit määrittelevät talouden kestävyyttä pitkäksi aikaa. Taksonomiassa tulee siksi asettaa standardeja, jotka menevät olemassa olevaa lainsäädäntöä pidemmälle erityisesti siellä, missä kestävyyskriteereitä ei vielä ole. Tulisi harkita, miten taksonomian voisi linkittää ohjausjaksoon. Suomi nosti esille myös viime aikaisen Dasguptan raportin biodiversiteetistä ja taloudesta. On varmistettava, että lisäämme luonnon tarjontaa

yli sen tämän hetkisen tason. Tarvitsemme työkaluja, joilla luontopääoma voidaan tuoda näkyväksi talouspolitiikassa, myös ohjausjaksossa.

EVP Timmermans: Komissio odottaa jäsenmaiden suunnitelmia huhtikuun loppuun mennessä Nyt ei saa sallia mitään investointeja, jotka tekevät tavoitteestamme vielä vaikeamman. Tämä on kommunikoitu selkeästi jäsenmaihin. Seuraava ohjausjakson sykli on 2030 ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta aivan keskeinen. Vuosi 2030 on yhdeksän vuoden päässä ja muutos on vaikea jo ilman väärään suuntaan meneviä investointejakin. Tätä viestiä on vietävä eteenpäin myös kansallisesti.

Ehdotus akkuasetukseksi
Periaatekeskustelu

Ympäristöministerit kävivät periaatekeskustelun puheenjohtajan esittämien kysymysten pohjalta.

Monet jäsenmaat kiittivät komissiota kunnianhimoisesta asetusehdotuksesta, jossa tarkastellaan akkujen elinkaaren kaikkia vaiheita, ja pitivät hyvänä horisontaalista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Uudet tulokulmat kuten hiilijalanjäljen huomioiminen, due diligence ja digitaalinen tuotepassi toivotettiin myös tervetulleeksi. Jotkut toivoivat asetukseen laajempaa soveltamisalaa ja kevyille sähköajoneuvoille parempaa keräystasoa ja kestävyystavoitteita. Moni kuitenkin totesi lisäanalyysien ja jatkotyön tarpeen asetusehdotuksen yksityiskohtien osalta.

Vaikka moni jäsenmaa piti komission asetusehdotuksen kunnianhimon tasoa yleisesti tervetulleena, korostui puheenvuoroissa esimerkiksi kunnianhimoisten kierrätystavoitteiden hyväksyttävyys (esim RO, BG, AT, LT, HU), joidenkin korostaessa myös tähän liittyvän laskentamenetelmän uudistamistarvetta (RO, AT, DE, SI) ja realismia tavoiteasettelun osalta. Lisäksi todettiin kierrätyskapasiteetin kehittämisen tarve Euroopassa - EE esimerkiksi esitti, että jäsenmaiden tulisi työskennellä yhdessä tavoitteiden saavuttamiseksi, koska kaikissa maissa ei ole tarvittavia laitoksia.

Aikataulujen osalta monet jäsenmaat korostivat riittävien siirtymäaikojen tärkeyttä (SE, CY, RO, BG, AT, SI, PL), mutta oli myös muutamia vaatimuksia nopeammista aikatauluista (esim. FR, LU, ES).

Yksittäisistä kysymyksistä asetuksen oikeusperusta oli selvästi eniten kommentoitu aihe. Useat jäsenmaat (ainakin BG, IT, AT, FI, FR, LV, LU, HU, MT) korostivat vielä odottavansa neuvoston oikeuspalvelun lausuntoa asiasta, mutta monet totesivat jo suoraan kannattavansa ympäristöoikeusperustan tuomista sisämarkkinaperustan rinnalle (ainakin NL, SK, HR, DK, AT, PL, LT, EL, LU, EE). Pääasiallinen syy toiveeseen kaksoisoikeusperustasta on asetusehdotuksen ympäristötavoitteiden samanarvoisuus sisämarkkinatavoitteiden rinnalla. SE oli yksinomaisen sisämarkkinaperustan kannalla.

Keskusteluissa nousi esiin myös sen varmistaminen, ettei luoda muun EU-lainsäädännön kanssa päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä (esim. REACH tai jätepuitedirektiivi). Moni jäsenmaa esitti huolen kansallisten tuottajavastuujärjestelmien toiminnan turvaamisesta sekä painotti riittävän jouston mahdollistamisen asetusehdotukseen, erityisesti akkujen elinkaaren loppupäähän kohdistuvien toimien osalta (esim. CY, RO, BG, IT, AT, SI, ES, LU, SE, EL ja HR), ja toive jätedirektiivin toimiviksi havaittujen tuottajavastuuartiklojen 8 ja 8a ottamisesta malliksi akkuasetuksen vastaaville artikloille.

Due diligence –artiklat saivat tukea (esim. CZ, DK, EL, ES, BE), mutta ne herättävät myös kysymyksen liiallisesta hallinnollisesta raskaudesta (esim. CZ, RO, BG, DK, EL).

Yleisluontoisempina huolina esitettiin mm. akkujen keräyksen turvallisuuden varmistaminen (RO, EE), akkujätteen vuotaminen ulos EU:sta (HU) sekä muiden ympäristövaikutusten kuin hiilijalanjäljen jääminen huomiotta (FI, BE).

FI puheenvuorossa kiitettiin komissiota elinkaariajattelun omaavasta aloitteesta, ja pidettiin komission ehdotusta hyvänä pohjana jatkotyölle. On hyvä, että kiertotalouden edistäminen on keskeinen osa komission ehdotusta. Oikeusperustasta FI totesi, että vaikka komission ehdotuksessa nähdään tietyt meriitit, ovat asetusehdotuksen ympäristötavoitteet sisämarkkinatavoitteiden lisäksi keskiössä. Näin ollen FI odottaa mielenkiinnolla neuvoston oikeuspalvelun kirjallista analyysiä oikeusperustasta. Yleisemmin FI korosti joustavuuden ja selkeyden tarvetta, jotta kansallisten tuottajavastuujärjestelmien tehokasta toimivuutta ei vaaranneta. FI nosti myös kestävän kaivostoiminnan sekä akkujen biodiversiteettijalanjäljen teemoina, joista voisi käydä enemmänkin keskustelua esimerkiksi due diligence -tavoitteiden ja ilmastovaikutusten rinnalla.

Ympäristökomissaari Sinkevicius totesi, että komission tavoitteena on esittää tulevaisuuteen katsova ja kokonaisvaltainen asetus, joka huomioi akkujen elinkaaren kaikki vaiheet. Komissio esittää asetukselle sisämarkkinaoikeusperustaa. Tämä ei komission mukaan kuitenkaan ole este korkealle ympäristökunnianhimolle. Asetusehdotuksen aikataulut ovat kunnianhimoisia mutta realistisia. Kunnianhimon taso ja aikataulu juontuvat akkusektorin lähitulevaisuuden odotetuista kehityksistä. Kiertotalous on akkuasetusehdotuksen keskiössä. Komission keskeisenä tavoitteena on innovaatioiden ja kilpailukyvyn edistäminen, työpaikkojen ja hyvinvoinnin lisääminen. Sinkevicius muistutti, että jos EU:n halutaan johtavan akkusiirtymää, on edettävä nopeasti. Sinkevicius pyysi jäsenmailta avoimuutta jatkokeskusteluissa.

Seuraava EU-pj-maa Slovenia korosti, että akkuasetus on tärkeä osa digitaalista ja vihreää siirtymää ja puheenjohtajamaana se tulee jatkamaan asetusehdotuksen tehokasta edistämistä yhtenä kautensa prioriteettina.

Muut asiat

Ilmastolaki

Puheenjohtajavaltion tilannekatsaus

Puheenjohtaja kertoi ilmastolain tilanteesta. Neuvoston yleisnäkemys saavutettiin joulukuussa, sen jälkeen on järjestetty kolme trilogia. Keskustelut ovat olleet intensiivisiä. Useissa asioissa on päästy alustavaan sopuun. Mitään ei ole kuitenkaan sovittu, ennen kuin kaikesta on sovittu. Edellisessä trilogissa käsiteltiin Euroopan parlamentin ehdotuksia koskien tieteen roolia EU:n ilmastopolitiikassa, EU:n kasvihuonekaasubudjettia ja sektorikohtaisia tiekarttoja. Pj:n mukaan nämä ovat kokonaan uusia ehdotuksia, joita ei ole sisällytetty komission ehdotukseen tai neuvoston kantaan. Neuvosto on huomioinut, että nämä ovat EP:lle tärkeitä asioita ja on liikkunut merkittävästi parlamentin suuntaan. Tarvitaan vielä paljon työtä. On aika alkaa tarkastella tasapainoista kokonaispakettia. Puheenjohtajana puolustavat neuvoston kantaa 2030 tavoitteesta ja 2050 hiilineutraalisuustavoitteesta mandaatin pohjalta. Ilmastolaki on puitelaki, täytyy keskittyä välttämättömiin elementteihin. Pj. jatkaa neuvotteluja EP:n kanssa mahdollisimman pian, tarkoitus on pitää seuraava trilogi vielä ennen pääsiäistä.

EVP Timmermans totesi, että eräissä keskeisissä poliittisissa kysymyksissä on vielä neuvoston ja EP:n näkemyksissä iso ero, niistä on mahdotonta keskustella erillisinä. On alettava tarkastella kokonaispakettia. Neuvottelut on saatava pian päätökseen, jotta voidaan keskittyä tulevaan lainsäädäntöpakettiin, tämä on mahdollista. Haluamme näyttää maailmalle, että EU johtaa kansainvälisissä ilmastotoimissa. Sovun saaminen ennen 22.4. järjestettävää Bidenin ilmastokokousta on erittäin tärkeää, jos halutaan, että Eurooppa säilyttää johtajuuden ja muu maailma seuraa perässä. Pöydällä on kunnianhimoinen vähintään 55% vähennystavoite 2030, jonka saavuttaminen vaatii paljon

työtä. Tarvitaan kompromissi EP:n kanssa. Tarvitaan puitteet, jotka ilmastolaki tarjoaa, mutta kaikkia yksityiskohtia ei ole pakko sisällyttää ilmastolakiin.

IT totesi EU:n olevan sitoutunut olemaan ensimmäinen hiilineutraali maanosa ja täytyy antaa positiivinen signaali muulle maailmalle. Ilmastolain saaminen valmiiksi ennen Bidenin kokousta on erittäin tärkeää. IT on COP26:n toinen järjestäjä (UK:n kanssa), ja ilmastolaki on myös tästä näkökulmasta heille prioriteetti. Jotta voidaan edetä, kaikkien instituutioiden on osoitettava joustavuutta, kuitenkin tulisi olla niin yhden yleisnäkemyksen kanssa kuin mahdollista.
DE sanoi ilmastolain olevan keskeinen osa Green Dealia. Yhdessä 2030 ja 2050 tavoitteiden kanssa luo EU:n tulevalle ilmastopolitiikalle puitteet. Kiitti Portugalia ilmastolakineuvotteluiden edistämisestä. Uskoo, että sopuun päästään pian.
FR mukaan on tarve saada aikaan kompromissi rakentavassa hengessä. Tukee tehokkaita ja yhteisiä toimia. Eurooppa-neuvostosta saatiin tasapainoinen lopputulos joulukuussa, nyt pitää keskittyä lainsäädännön uudistamiseen, jotta voidaan varmistaa kunnianhimo EU:n ja jäsenmaiden tasolla.
CZ kiitti pj:tä ehdotuksen eteenpäin viemisessä. CZ mukaan neuvosto on jo osoittanut joustoa, EP:n pitää nyt myös joustaa ja vetää pois ehdotuksensa jotka eivät neuvoston kannan mukaisia. Totesi redliniensa olevan jo hyvin tuttuja muille. Täytyy säilyttää nettotavoite, kuten Eurooppa-neuvostossa sovittiin, ja 2050 tavoite EU-tasolla ilman velvoitteita jäsenmaatasolla. On ennenaikaista asettaa tavoite negatiivisille päästöille 2050 jälkeen.
EL sanoi tukevansa kunniahimoista ilmastopolitiikkaa, joka huomioi jäsenmaiden olosuhteet. Toivoo, että neuvotteluissa päästään sopuun pian. Tarvitaan ennustettavuutta ja kunnianhimoisia toimia.
ES totesi tukevansa Portugalin työtä kompromissien löytämiseksi. Tarvitaan kunnianhimoinen kehikko, jota voidaan täydentää. Kompromissin löytämiseksi mahdollisia alueita ovat tieteen rooli sekä tieteellinen paneeli, uudelleentarkastelu (review), sektorikohtaiset tiekartat, kasvihuonekaasubudjetit. Sopeutuminen (adaptation) on myös tärkeä. EU:n politiikan täytyy olla yhtenäinen Pariisin sopimuksen kanssa ja taksonomian kanssa.
AT mukaan huhtikuun päämieskokous on tärkeä etappi. Tarvitaan joustavuutta. On tärkeää, että IPCC:n roolia ei heikennetä. AT:lla on jo kansalliset kasvihuonekaasubudjetit, joten voi olla joustava sen osalta. Tukee jäsenmaakohtaista hiilineutraalisuustavoitetta. Olisi tyytyväinen, jos voitaisiin joustaa EP:n suuntaan tässä. Täytyy olla rakentava. Tukee puheenjohtajaa.
SE totesi antavansa täyden tuen puheenjohtajalle sovun löytämiseksi mahdollisimman pian, ml. uudet kompromissit. Lopullisessa kompromissiehdotuksessa täytyy olla mukana myös poliittiset elementit, täytyy olla valmis keskustelemaan kaikista ilmastolain elementeistä EP:n kanssa.
LU mukaan ei ole aikaa hukattavaksi, tukee pj:ta siinä, että neuvottelut saataisiin valmiiksi mahdollisimman pian. Tarvitaan hieman hyvää tahtoa ja joustavuutta, on tärkeää, että saadaan sopu pian.
Suomi totesi neuvotteluiden olevan tärkeässä vaiheessa ja kannusti puheenjohtajaa pyrkimään sopuun EP:n kanssa mahdollisimman pian. Momentumia ei pidä hukata, vaan ilmastolaista on tärkeä päästä sopuun ennen kuin neuvotellaan korotetun 2030-tavoitteen toimeenpanoa koskevasta lainsäädännöstä. Puheenjohtaja voi luottaa Suomen tukeen ja joustavuuteen.
SI totesi tulevana puheenjohtajamaana antavansa täyden tukensa puheenjohtajalle. Ilmastolaki on saatava valmiiksi, ennen kuin fit for 55-lainsäädäntöpaketti julkaistaan.
PL sanoi tukevansa neuvoston yleisnäkemystä. Kaikista yksityiskohdista keskustellaan yksityiskohtaisesti fit for 55 paketin yhteydessä. Ilmastolaki varmistaa, että Eurooppa on ilmastoneutraali 2050 mennessä. On tärkeää, että kompromissi joka saavutetaan EP:n kanssa kunnioittaa niitä ohjeita, joista päämiehet ovat sopineet Eurooppa-neuvostossa. On myös tärkeää, että ei heikennetä olemassa olevien instituutioiden roolia, kuten EEA:n.
BE kiitti Portugalin tiimiä, neuvottelut eivät ole olleet helpot. Ilmastolain täytyy olla puitelaki, yksityiskohdista keskustellaan tulevan lainsäädännön yhteydessä. Odottaa keskustelua Fit for 55 -paketista. Aikaa ei ole paljoa saattaa neuvottelut päätökseen.
PT totesi, että ilmastolain ei ole tarkoitus kattaa kaikkea. 2030-tavoitteen osalta neuvoston mandaatti on se, minkä pohjalta pj. toimii. Pj varmistaa täyden läpinäkyvyyden neuvotteluiden osalta. Jotkut

jäsenmaat ovat kertoneet heillä olevan joustoa. Pj pyrkii siihen, että neuvottelut saataisiin päätökseen nopeasti.

Kahdeksas ympäristötoimintaohjelma (8EAP)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja kertoi, että neuvoston neuvottelumandaatti trilogeihin hyväksyttiin Coreperissa 17.3. Komissio totesi yleisesti tukevansa neuvoston neuvottelumandaattia, vaikkei tässä vaiheessa vielä ota virallista kantaa. Komissio kuitenkin huomautti, että näkee neuvoston neuvottelumandaatin tietyiltä osin (artikla 4a) olevan ristiriidassa komission aloiteoikeuden kanssa.
DE, AT, DK, LU, IT, BE ja SI käyttivät puheenjohtajaa ja neuvoston neuvottelumandaattia tukevat puheenvuorot painottaen erityisesti seurantajärjestelmän, väliaikatarkastelun sekä toimien lisäämisen keskeisyyttä.

Kemikaalistrategia
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja taustoitti asiakohdan kertomalla, että päätelmät hyväksyttiin kirjallisessa menettelyssä sekä mainitsemalla lyhyesti kemikaalistrategian olevan keskeinen osa Green Dealiä, ja että sen keskeisinä tavoitteina on muun muassa terveyden ja ympäristön suojeleminen sekä turvallisten ja kestävien kemikaalien tuotannon tukeminen.

Komissio kiitti neuvostoa kemikaalistrategian keskeisten tavoitteiden ja korkean kunnianhimon tason tukemisesta. Nämä ovat komission mukaan avainroolissa, kun siirrytään strategian toimeenpanoon. Komissio painotti myös jäsenmaiden tärkeää roolia strategian toimeenpanossa, muun muassa ”*one substance, one assessment*” prosessissa.

Puheenvuoron pitäneet jäsenmaat (PL, NL, FR, AT, DK, DE, SE, CZ, LU, BE) kiittivät puheenjohtajaa päätelmien tuottamisesta ja pitivät päätelmiä sisällöllisesti hyvinä. Lisäksi todettiin, että seuraavaksi on aika toimia kunnianhimon toteuttamiseksi käytännössä. PL, NL, DK, CZ, LU painottivat jäsenmaiden osallistumisen ja yhteistyön merkitystä strategian toimeenpanon kannalta. NL, FR, AT, SE mainitsivat lisäksi kansallisesti erityisen tärkeistä aiheista, jotka tuodaan myös esiin neuvoston päätelmissä, kuten PFAS-yhdisteet, pölyttäjät, vihreät kemikaalit (*green chemicals*) /kestävän ja turvallisen tuotannon edistäminen sekä myrkytön ympäristö (*toxic-free environment*). Lisäksi FR, SE, BE totesivat tarpeen kieltää EU:ssa kiellettyjen aineiden vienti kolmansiin maihin. BE on liittänyt muun muassa tästä aiheesta johtuen lausuman päätelmiin.

UNEA5
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja tiedotti UNEA5-kokouksen jakautuvan kahteen osioon, joista ensimmäinen pidettiin virtuaalisena 22.2. Toinen osio on määrä järjestää fyysisenä kokouksena Nairobissa maalis-toukokuussa 2022. Merkittävimmät asiakohdat siirretään tähän kokousosioon käsiteltäviksi. Komissio kiitti puheenjohtajaa ja jäsenvaltioita menestyksekkäästä virtuaaliosiosta ja totesi odotusten olevan korkealla UNEA5 seuraavaa kokousosiota kohtaan.
EE ja FR kiittivät yhteistyöstä ja painottivat UNEA5 menestyksen merkitystä. EE muistutti ”*Data for the Environment*” – allianssista kutsuen muita osallistumaan tähän.

Metsästrategia
Komission tiedotusasia

Komissaari Sinkevicius tiedotti metsästrategian valmisteluun liittyvästä työstä asiasta laatimansa tausta-asiakirjaan pohjautuen ja kertoi komission esittävän saman tiedotusasian myös AGRIFISH-neuvoston kokouksessa 22-23.3. Komission mukaan EU:n metsäekosysteemien tilanne on todella huono, ja asia käy ilmi monesta tieteellisestä raportista. Komissio näkee akuutin tarpeen tämän negatiivisen trendin kääntämiseksi. EU:n metsät ovat keskeisessä asemassa Green Dealin tavoitteisiin yltämiseksi. Komissio näkee, että kestävää metsänhoitoa on edelleen edistettävä. Komissio näkee myös metsien moninaisen roolin (”multifunctional role”) ja painotti holistisen lähestymistavan tärkeyttä, tämä edistää sekä Green Dealin tavoitteita, että hyödyttää sektoreita. On toimittava yhdessä, jotta metsien resilienssiä voidaan vahvistaa. Komissio näkee pysyvällä metsäkomitealla tärkeän roolin. Lisäksi erilaisia ohjeistuksia työstetään komission eri asiantuntijaryhmissä. Komissio huomautti, että monet haasteet ja painetta aiheuttavat tekijät ovat rajat ylittäviä, minkä vuoksi niihin voidaan puuttua paremmin EU-tason toimin.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa painottui metsien keskeinen rooli Green Dealin eri tavoitteiden toteuttamiseksi, mukaan lukien ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteet, mutta vahvoja linkkejä nähtiin myös esimerkiksi ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja metsäkatoon liittyviin aloitteisiin ja tavoitteisiin. Kestävän metsänhoidon todettiin tarjoavan avaimet myös ilmastonmuutokseen ja sopeutumiseen, luonnon monimuotoisuuteen, biotalouteen sekä maaseudun kehittämiseen liittyviin haasteisiin ja tarpeisiin. Moni painotti holistista lähestymistapaa ja kestävyyden kolmen pilarin (ympäristö, sosiaalinen, taloudellinen) huomioimista sekä koherenssia metsästrategian ja muiden eri aloitteiden välillä. Muutamat ilmaisivat komission suunnitelmat esimerkiksi puiden istuttamisesta ja jäljellä olevien vanhojen ja luonnonmetsien suojelusta tervetulleina. Myös luontopohjaiset ratkaisut, kiertotalouden ja kiertävän biotalouden (”circular bioeconomy”) edistäminen, hiilinielujen lisääminen, ympäristöneuvoston sekä ympäristöministerien osallistaminen ja yleisemmin biodiversiteettistrategian ja metsästrategian kulkeminen käsi kädessä olivat aiheita, joita yksittäisissä puheenvuoroissa nostettiin.
ES painotti, että metsät ovat ensisijaisesti luonnonvara, joilla on keskeinen rooli esimerkiksi maaperän hyvän tilan sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Luontopohjaiset ratkaisut tärkeitä. Näkee ympäristöneuvoston päätahona tässä. DE kiitti komissiota sekä neuvoston biodiversiteetti- että metsästrategiapäätelmiin vetoamisesta, sillä nämä kulkevat käsikkäin. Metsästrategian tulee olla yhteneväinen muiden vireillä olevien aloitteiden kanssa, erityisesti metsäkatoon liittyvän aloitteen. NL tuki komission tavoitetta 3 miljardin puun istuttamisesta ja kaikkien jäljellä olevien vanhojen metsien tiukasta suojelusta. NL muistutti maailmanlaajuisesta tavoitteesta pysäyttää metsäkato 2030 mennessä ja totesi, että EU:n omien toimien on oltava myös tämän tavoitteen mukaisia, sisä- ja ulkopoliittisten toimien on oltava linjassa toistensa kanssa. EE kiitti asian tuomisesta keskusteluun ja totesi, että uuden metsästrategian tulisi jatkaa tavoitetta eurooppalaisten metsien kestävästä hoidosta ja niiden elinvoimaisuuden ja tuottavuuden turvaamisesta. AT kiitti ympäristöneuvoston aktiivista osallistumista tulevaan metsästrategiaan liittyvässä työssä. AT näkee metsästrategian 2050-ilmastotavoitteen saavuttamisen keskeisenä pilarina. On varmistettava johdonmukaisuus. AT nosti myös sopeutumisen, luonnon monimuotoisuuden ja rakentamisen. Metsien suojelu on keskeistä, ja hiilinielujen edistäminen on tärkeää. Tämä onnistuu ainoastaan metsien aisanmukaisella hoidolla. SI uuden metsästrategian on tunnustettava kestävä metsänhoito ja huomioida tasapaino metsien eri käyttötarkoitusten ja kestävyyden eri pilarien välillä. FR tukee uutta metsästrategiaa, joka huomioi sosiaaliset, taloudelliset ja biodiversiteettinäkökulmat ja varmistaa politiikkakoherenssin biodiversiteettitoimien osalta. FR täysi tuki komission suunnitelmille kannustaa luonnonmetsän suojeluun ja puiden istuttamiseen. Metsäsektorin kontribuutio ilmastoneutraaliuuteen on merkittävä, tulee huomioida. Toimien on oltava yhdenmukaisia kansainvälisten toimien kanssa, erityisesti metsäkatoon liittyen. BE metsästrategia on todella tärkeä, hyvä että komissio puolustaa neuvoston vuoden 2019 päätelmien poliittista ohjausta. Kestävä ja moniulotteinen metsänhoito (”sustainable multifunctonal forest management”) ja biodiversiteettistrategian täytäntöönpano tärkeää. LU tärkeää, että ympäristöministerit osallistuvat strategiatyöhön ja että työtä tehdään johdonmukaisesti. Holistinen

lähestymistapa tärkeää. SE: kiittää strategian päivittämisestä, pitää jatkaa eri pilareiden huomioimista ja metsien moniulotteisuutta. Kestävän metsänhoidon lähtökohta on, että käyttö ja suojelu ovat yhtäläisiä tavoitteita. RO tarvitaan strategia pikaisesti. Metsien suojelu ja resilienssin vahvistaminen tärkeää, samalla myös teollisuuden kilpailukyky. Tulisi huomioida jäsenmaiden eri lähtökohdat ja kansalliset erityispiirteet. PL ympäristö, sosiaalinen ja taloudellinen tulokulma, kaikki pitää turvata. Metsästrategian pitää olla itsenäinen strategia, joka asettaa sektorin toimintaraamit. Tasapaino eri tavoitteiden välillä, toissijaisuusperiaatetta kunnioitettava. AGRI-neuvosto päätaho, keskustelut pitää olla ensisijaisesti siellä.

FI puheenvuorossa todettiin muun muassa, että kaikkien EU-politiikkojen on edistettävä luontopääoman säilyttämistä ja ennallistamista ottaen huomioon pitkän aikavälin kokonaiskestävyys. Metsästrategian tulisi parantaa metsiin liittyvien aloitteiden välistä koordinaatiota ja kattaa metsäsektorin koko arvoketju. EU:n metsästrategiaa tulee kehittää luonnon monimuotoisuustavoitteiden ja metsiin liittyvien politiikkojen yhteensovittamisen työkaluna. EU:n biodiversiteettipolitiikan tavoitteiden valtavirtaistaminen on keskeistä. Lintu- ja luonto, vesipuite-, tulva- ja meristrategiadirektiivien täysimääräisen täytäntöönpanon varmistaminen edellyttää näiden sisällyttämisen vahvemmin osaksi kaikkia politiikkasektoreita, ml- metsäsektorin. FI nosti myös luonnon monimuotoisuutta koskevan tietopohjan ja luonnon monimuotoisuuden tilan parantamista metsäsektorilla tärkeänä, kuten myös monimuotoisuustoimien valtavirtaistamista osana arkipäiväistä metsänhoitoa.

Komission tiedonanto kauppapolitiikasta
Komission tiedotusasia

Komissaari Dombrovskis tiedotti komission tiedonannosta kauppapolitiikan uudelleentarkastelusta. Tiedonannossa huomioidaan kauppapolitiikan merkitys ja rooli kestävyysagendan toteuttamisessa, ja Dombrovskis totesi tiedonannon sisältävän tiettyjä toimenpide-ehdotuksia liittyen esimerkiksi biodiversiteettiin, päästöihin/saasteisiin, kestäviin ruokajärjestelmiin ja sopii komission yleiseen strategiseen Green Deal agendaan sekä siihen lähtökohtaan, että kaikkien politiikkojen on edesautettava näitä strategisia tavoitteita.
FR ja NL kiittivät tiedotuskohdasta pitäen tiedonantoa tärkeänä osana ilmasto- ja terveyshaasteisiin vastaamista. Erityisesti Pariisin sopimuksen huomioimista tiedonannossa pidettiin tervetulleena.

Suomen edustajat
Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen, valtiosihteeri Terhi Lehtonen + virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
-

Liitteet

Viite

Asiasanat	ilmastonmuutos, ilmastonmuutos/sopeutuminen, kiertotalous, Seitsemäs ympäristötoimintaohjelma / 7. ympäristöohjelma, sähkölaitteet, ympäristö, ympäristöneuvosto, sisämarkkinat, kemikaalit
Hoitaa	**MMM, STM, TEM, UM, YM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, OKM, OM, PLM, SM, TULLI, VM, VNK, VTV